

Posudek školitele na diplomovou práci Bc. Kristýny Meislové: Aplikace konceptu příbuzné rozmanitosti ve vybraných státech střední a východní Evropy.

Téma příbuzné rozmanitosti rozvíjené zejména geografy z Utrechtu ukazuje, jak ošidná je relevance poměrně častých prvoplánových klišé typu „mobilita kvalifikovaných pracovníků má pozitivní vliv na konkurenceschopnost“ a jak mnoho je třeba vědět, než je možné být i k dílčímu závěru dospět.

Koncept *related variety* čili příbuzné rozmanitosti je koncept poměrně nový, který ale z metodologického hlediska zřetelně navazuje na diskuzi, kterou zhruba o deset let dříve rozpoutal koncept učícího se regionu. Návaznosti jsou patrné zejména ve snaze precizněji metodicky uchopit proces učení (kodifikované versus nekodifikované znalosti), ale zejména ve snaze ve větší míře aplikovat teoretický aparát kognitivní psychologie s cílem blíže pochopit, jak vznikají inovace v interakci mezi aktéry s odlišnými sociokulturními charakteristikami, zkušenostmi a vzorci myšlení a chování. Zde pak koncept příbuzné rozmanitosti jednoznačně odkazuje na inspiraci evoluční institucionální ekonomii, ovšem s výrazně regionální dimenzí. Bezprostředním inspiračním zdrojem pro koncept příbuzné rozmanitosti pak byly práce B. Nootebooma, který se řadu let věnuje významu kognitivní blízkosti pro efektivní komunikaci, interaktivní učení a absorpční schopnost firem (viz např. Nooteboom 2006). Nooteboom zdůrazňuje, že přílišná kognitivní blízkost naopak možnosti vzájemného učení omezuje, neboť aktéři v tomto případě disponují podobnými znalostmi a dovednostmi a nemohou se příliš vzájemně obohatit. Významem příbuzné a nepříbuzné rozmanitosti odvětví ekonomický růst v daném regionu se zabýval Frenken et al. (2007). Tito autoři argumentují, že zatímco nepříbuzná rozmanitost odvětví v regionu je vhodným nástrojem k ochraně regionu před vysokou nezaměstnaností v případě nějakého externího šoku (tj. strategie diverzifikace odvětvového portfolia regionu), příbuzná rozmanitost je dalším z řady zdrojů růstu. Podle Frenkena et al. (2007) tak regiony, jejichž ekonomická základna je tvořena komplementárními odvětvími, vykazují vyšší tempo růstu zaměstnanosti než regiony, jejichž odvětví navzájem komplementární nejsou. Konkrétně Frenken et al. (2007) prokázali, že nizozemské regiony s vysokým stupněm příbuzné rozmanitosti dosáhly v období 1996–2002 největšího růstu zaměstnanosti. Podobné výsledky byly zjištěny i v některých dalších zemích. Tyto výsledky jsou interpretovány jako potvrzení významu znalostních toků, které mezi příbuznými obory probíhají na regionální úrovni.

Cílem diplomové práce K. Meislové bylo pokusit se aplikovat tento koncept v podmínkách ČR, resp. v podmínkách postkomunistických států. Práce byla podle očekávání značně komplikována disponibilní datovou základnou, jejíž nedostatky - či přesněji nedostupnost - si vynutila posun z úrovně regionální na úroveň národní.

Práce má logickou strukturu - vyzdvihnout je třeba kvalitně zpracovanou diskusi s literaturou, stejně jako podrobně popsanou metodiku práce. Vlastní empirická část práce dobře ilustruje velkou pracnost studované problematiky. Je třeba ocenit, že autorka si byla při zpracování práce vědoma omezení dat i metod, se kterými pracuje, a nesklozává k nepodloženým závěrům. Ocenit je třeba i podrobný a vhodně strukturovaný závěr práce.

Práce je podle mého názoru zpracována na velmi dobré úrovni i po formální stránce.

Vzhledem k průběžné komunikaci mám v této fázi již jen jednu připomínku. V některých případech, např. v grafu č. 3 na str. 55 je patrný velký skok v hodnotách nepřibuzné rozmanitosti mezi roky 2008 a 2009. Je otázkou, čím je takto velký skok zapříčiněn a zda je vůbec reálné, aby z roku na rok k takto velké proměně ekonomické struktury (v tomto případě měřené mírou nepřibuzné rozmanitosti) vůbec došlo. Jsem tedy přesvědčen, že poměrně vysoká nestabilita ať již přibuzné či nepřibuzné rozmanitosti v čase měla vést k větší diskusi nad robustností a relevancí používaných dat.

Závěr:

Diplomová práce Kristýny Meislové představuje první pokus o aplikaci konceptu přibuzná rozmanitost v ČR. Autorka proto musela při zpracování tohoto tématu překonat celou řadu problémů a vyvinout nemalé úsilí. Dále je třeba vyzdvihnout skutečnost, že se autorka nejen dokázala výborně zorientovat v relevantní – výlučně zahraniční – odborné literatuře, ale prokázala i nemalou invenci. Ze všech výše uvedených důvodů doporučuji předloženou práci k úspěšné obhajobě.

Doc. RNDr. Jiří Blažek, Ph.D.

V Praze dne 30. 8. 2011